

Persoonlijkheidsstoornissen bij ouderen in de GGZ.

Een aanzet tot gefaseerd multidimensionaal testonderzoek.

Gepubliceerd: 11-08-2008 Laatste bijgewerkt: 10-05-2024

Gezien de huidige, beperkte mogelijkheden van persoonlijkheidsdiagnostiek bij ouderen is de hoofddoelstelling van deze studie de validiteit en praktische bruikbaarheid van een multidimensionale testdiagnostische benadering van...

Ethische beoordeling	Goedgekeurd WMO
Status	Werving nog niet gestart
Type aandoening	Persoonlijkheids- en gedragsstoornissen
Onderzoekstype	Observationeel onderzoek, zonder invasieve metingen

Samenvatting

ID

NL-OMON31508

Bron

ToetsingOnline

Verkorte titel

Persoonlijkheidsdiagnostiek bij ouderen

Aandoening

- Persoonlijkheids- en gedragsstoornissen

Synoniemen aandoening

persoonlijkheidspathologie, persoonlijkheidsstoornissen

Betreft onderzoek met

Mensen

Ondersteuning

Primaire sponsor: Mondriaan Zorggroep (Heerlen)

Overige ondersteuning: vooralsnog onbekend subsidie aanvragen lopen nog

Onderzoeksproduct en/of interventie

Trefwoord: GGZ, ouderen, persoonlijkheidsstoornissen, testdiagnostiek

Uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten

De primaire onderzoeksvariabelen zijn de scores die verkregen worden naar aanleiding van de afname van de genoemde persoonlijkheidsvragenlijsten.

Secundaire uitkomstmaten

niet van toepassing

Toelichting onderzoek

Achtergrond van het onderzoek

De beschikbaarheid van adequate methoden voor persoonlijkheidsdiagnostiek bij oudere patiënten (> 60 jaar) in de Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ) is beperkt. Dit onderzoek zal erop gericht zijn de validiteit en praktische bruikbaarheid van een multidimensionale benadering van persoonlijkheidsonderzoek bij ouderen te verbeteren. Een specifieke interpretatie van bestaande persoonlijkheidstesten is vereist als gevolg van de veranderende gedragsmanifestaties op latere leeftijd en leeftijdsspecifieke stressoren. Daarnaast spelen beperkingen in de zin van vertraagd mentaal tempo, verminderde informatieverwerkingssnelheid, visuospatiële en motorische controle vaardigheden alsmede het relatief lage opleidingsniveau van ouderen een belangrijke rol.

Doel van het onderzoek

Gezien de huidige, beperkte mogelijkheden van persoonlijkheidsdiagnostiek bij ouderen is de hoofddoelstelling van deze studie de validiteit en praktische bruikbaarheid van een multidimensionale testdiagnostische benadering van persoonlijkheidsonderzoek bij ouderen te onderzoeken. Daartoe zal de ontwikkeling en validering van de Gerontologische Persoonlijkheidsstoornissen Schaal (GPS) nader gecontinueerd worden. De GPS is gebaseerd op de algemeen geldende diagnostische criteria van de DSM-IV -TR (APA, 2000). Met de GPS, als screeningsinstrument, wordt beoogd een adequate selectie te realiseren ten aanzien van het al dan niet noodzakelijk zijn van uitvoerige persoonlijkheidsdiagnostiek.

Bij de voorgestelde multidimensionale benadering van persoonlijkheidsdiagnostiek voor oudere patiënten in de GGZ wordt uitgegaan van het zeven factorenmodel (Cloninger, 2004) aangevuld met het vijf - factorenmodel (Mc Crae & Costa, 1997) en een benadering van cognitieve copingmechanismen (Endler & Parker, 1990). Daarbij wordt beoogd de onderlinge samenhang tussen de drie modellen in kaart te brengen om bruikbare scoreprofielen voor persoonlijkheidsdiagnostiek van oudere patiënten in de GGZ te realiseren. De verkorte Temperament and Character Inventory (VTCl), de verkorte NEO (NEO-FFI) en de Coping Inventory for Stressful Situations (CISS) worden hiervoor psychometrisch onderzocht. Uit het bovenstaande wordt getracht een aantal specifieke biopsychosociale aspecten ten aanzien van ouderen te genereren.

De specifieke onderzoeksvraagstellingen luiden als volgt:

- 1) Is het mogelijk een GPS met een goede interne, test-hertest en interbeoordelaars betrouwbaarheid ($r=.80$) te realiseren evenals een goede criteriumvaliditeit geoperationaliseerd in een voorspellende waarde van 85% correcte DSM IV TR As II classificaties op clusterniveau.
- 2) Heeft de CISS, NEO-FFI en de VTCl bij ouderen in de GGZ voldoende interne en test-hertest betrouwbaarheid alsmede criteriumvaliditeit voor klinisch gebruik?
- 3) Is het op basis van de dataverzameling van de genoemde persoonlijkheidsvragenlijsten mogelijk een eerste aanzet om profielen te genereren over persoonlijkheid(spathologie) bij ouderen?

Onderzoeksopzet

Het betreft observationeel onderzoek. Er wordt getracht 600 deelnemers vanuit diverse Nederlandse GGZ instellingen te includeren. De onderzoeker verzamelt algemene demografische gegevens, zoals geslacht, leeftijd, opleiding en leefsituatie. De deelnemer zal vervolgens een viertal vragenlijsten voorgelegd krijgen te weten de Gerontologische Persoonlijkheidsstoornissen Schaal (GPS), de Coping Inventory for Stressful Situations (CISS), de verkorte NEO Five Factor Inventory (NEO - FFI) en de verkorte Temperament en Character Inventory (VTCl). De onderzoeker neemt de vragenlijsten met de deelnemer door en geeft zo nodig een toelichting daarop. De afname van de GPS neemt zo'n vijf minuten in beslag. Naar schatting zal de afname van de copingvragenlijst in combinatie met de persoonlijkheidsvragenlijsten iets meer dan één uur beslaan. Het is mogelijk de GPS, de copingvragenlijst en persoonlijkheidsvragenlijsten tezamen in één sessie af te nemen. Er kan indien wenselijk, bijvoorbeeld als gevolg van vermoeidheidsverschijnselen ook gekozen worden voor afname van de GPS tijdens een intake- of behandelcontact en de overige vragenlijsten, gefaseerd in een aparte sessies af te nemen.

Nadien zal de proefpersoon gevraagd worden of hij/zij er bezwaar tegen heeft dezelfde vragenlijsten in maand later nog maals in te vullen in het kader van een follow-up meting.

De informanten zullen geworven worden door aan de participerende deelnemer te

vragen of hij/zij bezwaar heeft dat één familielid (partner/kinderen) of een betrokken mantelzorger ook bij het onderzoek betrokken wordt. Op die manier wordt getracht eveneens 600 informanten te includeren. De informanten zullen verzocht worden om het informant gedeelte van de GPS in te vullen. De onderzoeker zal ook bij de informanten algemene demografische gegevens verzamelen. Dit alles zal ongeveer 15 minuten in beslag nemen. De patiënt zal in overleg met de betrokken behandelaar na afloop geïnformeerd worden over de testresultaten. Proefpersonen kunnen desgewenst ten alle tijden hun deelname aan het onderzoek beëindigen.

Inschatting van belasting en risico

De belasting is zeer gering, de duur van afname van de vragenlijsten bedraagt maximaal 1,5 uur en kan zo nodig verdeeld worden over twee sessies.

Contactpersonen

Publiek

Mondriaan Zorggroep (Heerlen)

J F Kennedylaan 301
6419 XZ Heerlen
NL

Wetenschappelijk

Mondriaan Zorggroep (Heerlen)

J F Kennedylaan 301
6419 XZ Heerlen
NL

Locaties

Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

Deelname eisen

Leeftijd

Volwassenen (18-64 jaar)
65 jaar en ouder

Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

- leeftijd 60 jaar of ouder
- patiënten in de GGZ
- er is een As I en As II classificatie volgens de DSM IV TR bekend en deze is tot stand gekomen a.d.h.v. multi disciplinair overleg

Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

- ernstige depressieve stoornis (GDS score vanaf 19)
- ernstige cognitieve beperkingen (MMSE score lager dan 24)
- floride psychotische stoornis dan wel een angststoornis
- ernstige somatische problematiek
- onder invloed zijn van alcohol of medicatie

Onderzoeksopzet

Opzet

Type: Observationeel onderzoek, zonder invasieve metingen

Blinding: Open / niet geblindeerd

Controle: Geen controle groep

Doel: Diagnostiek

Deelname

Nederland

Status: Werving nog niet gestart

(Verwachte) startdatum: 01-06-2007

Aantal proefpersonen: 1350

Type:

Verwachte startdatum

Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO

Soort:

Eerste indiening

Toetsingscommissie:

METC academisch ziekenhuis Maastricht/Universiteit
Maastricht, METC azM/UM (Maastricht)

Registraties

Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

In overige registers

Register

CCMO

ID

NL17409.022.07